

גמ' ב"ק (ח) - כולם נכנסו תחת הבעלים

רב דניאל שטיין

א. גמ' גיטין (טז): - דתניא אמר ר"ש מפני מה אמרו הניזקין שמין להן בעידית, מפני הגזלנים ומפני החמסנין, כדי שיאמר אדם למה אני גוזל ולמה אני חומס, למחר ב"ד יורדין לנכסי ונוטלין שדה נאה שלי, וסומכים על מה שכתוב בתורה מיטב שדהו ומיטב כרמו ישרם, לפיכך אמרו הניזקין שמין להן בעידית, מפני מה אמרו בעל חוב בבינונית, כדי שלא יראה אדם להבירו שדה נאה ודירה נאה, ויאמר אקפוץ ואלונו כדי שאגבנו בחובי, לפיכך אמרו בע"ח בבינונית. אלא מעתה, יהא בזיבורית, א"כ, אתה נועל דלת בפני לוויין. כתובת אשה בזיבורית, דברי ר' יהודה, ר"מ אומר בבינונית. אמר ר"ש מפני מה אמרו כתובת אשה בזיבורית, שיותר ממה שהאיש רוצה לישא, האשה רוצה לינשא. [גל' הרשב"א (שם) - כלומר כיון שתקנו משום נעילת דלת מפני מה לא תקנו שיהא אף בעדית כנוזקין].

ב. קצות החושן (סי' ק"ב ס"ק א'): - והנה בירושלמי (גיטין פ"ה ה"א ב"מ פ"ט הי"ב) איכא מ"ד בע"ח דינו מן התורה בבינונית ויליף לה מקרא דעולא דכתיב והאיש אשר אתה נושה בו יוציא אליך העבט ודרשינן והאיש זה שליח ב"ד, שאם אתה אומר שהמלוה יכנס למשכנו יקח עידית ואם אתה אומר שהלוה יוציא א"כ יוציא זיבורית אבל השליח נכנס ומוציא בינונית ע"ש.

ג. שטמ"ק (ז): - וריב"א הקשה ונימא בעל חוב לא ניחא לי בתקנתא דרבנן ובעינא למשקל כדינאי בזיבורית. ותירץ דאין אומרים אי איפשי בתקנת חכמים אלא להחזיק את מה שבידו כגון גבי אשה לקמן גבי לוקח אבל להוציא מיד אחר כגון הכא לא. ע"כ. ובהא מיתרצא נמי הא דפריך הר"י הלבן בריש כתובות דקאמר התם הגיע זמן באחד בשבת אינו מעלה לה מזונות ואמאי תימא ליה טעמא מאי איני נישאת משום דתקנתא דידי דשקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא שמה עמה שלושה ימים אנא בהאי תקנתא לא ניחא לי כדרבא. אלא יש לומר דתקנתא דרבא לא מהניא להוציא ממון. מהר"י כהן צדק ז"ל. ור"מ תירץ דלא שייך למימר אלא היכא שהתקנה לטובתו וכאן התקנה לטובת הלוה שלא תנעול דלת בפני לוין. הרא"ש ז"ל.

ד. גמ' כתובות (ב): - בתולה נשאת ליום הרביעי וכו', שקדו חכמים על תקנת בנות ישראל שיהא טורה בסעודה שלשה ימים, אחד בשבת ושני בשבת ושלישי בשבת, וברביעי כונסה. ועכשיו ששנינו שקדו, אותה ששנינו הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה, הגיע זמן באחד בשבת, מתוך שאינו יכול לכנסו אינו מעלה לה מזונות.

ה. שטמ"ק (ח): - ופירשו בתוספות שכל שבאו שלושתן כאחד גובה הניזק תחילה מן הזיבורית שמכרה אחרון והאשה מן העידית אם לא הספיקו האחרונים והוזקקה לחזור לשלפניהם ואין הניזקין יכולין לומר מאחר שאנו נוטלין את הכל יחזור כל אחד לדינו. ויש מפרשים שאם כל הקרקעות צריכין לטורפם שלושתן חוזרין לדינן אבל כל מה שנשאר מהם ביד הלוקחין גובין לפי קדימתן על הדרך שביארנו אחר שבאו כלן כאחד שאם אין באין כאחד נפרע זה שבא עכשיו מן האחרון ואין משגיחין לו כשאין תובעין ולכשיתבעו נחזירום למה שראוי מן הדין. המאירי ז"ל.

ו. גמ' כתובות (פה): - דאמר שמואל המוכר שטר חוב להבירו וחזר ומחלו מחול. [ר"ן (מד: בדפי הרי"ף) - אבל מוכר שטר חוב אף על פי שמכירתו מדאורייתא יכול למחול לפי ששני שעבודים יש לו למלוה על הלוה שעבוד גופו של לווה שהוא מחוייב לפרוע והוא עיקר השעבוד ושעבוד על נכסיו אם הוא לא יפרע מדין ערב כדאמר' [בב"ב דף קעד א] נכסוהי דבר איניש אינון ערבין ביה ושעבוד הגוף שיש למלוה על הלוה לאו בר מכירה הוא הילכך אינו נמכר אלא שעבוד נכסים בלבד ואף על פי שאינו נמכר לא פקע אבל כי חזר ומחלו פקע שעבוד הגוף וממילא פקע שעבוד נכסים שאינו אלא מדין ערב ומיהו כשמת לווה אף על פי ששעבוד גופו פקע שעבוד נכסיו לא פקע לפי שעיקר ערבותן של נכסים בענין זה הוא שכל זמן שלא ימצא הלוה שירד לנכסיו ויפרע מהן אבל כל זמן שנפקע מחמת המלוה אף שעבודא של נכסים נפקע אלו דברי ר"ת ז"ל].

ז. רא"ש (סי' ג'): - וכן משמע הכא אפילו אי לא טען אי שתקיתו כו' אגן טענינן ליה ופוסקין להן הדין כך.

ח. רמב"ן מלחמות ה' (ג. בדפי הרי"ף): - אלא שאני אומר דהא דקא אמר' בגמ' משום דא"ל אי שתקיתו שתקיתו לאו דפסקינן אגן הכי אלא וכו' מצי למימר הכי.